

CONCEPTUL PROIECTULUI STRATEGIEI NAȚIONALE DE SĂNĂTATE PÎNĂ ÎN ANUL 2030

Autor: Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

Conceptul proiectului Strategiei naționale de sănătate pînă în anul 2030 prezintă viziunea autorilor asupra proiectului Strategiei naționale de sănătate pînă în anul 2030 (în continuare – SNS 2030), document de politică publică de planificare strategică umbrelă pentru domeniul de sănătate, în contextul dezvoltării și consolidării cadrului de planificare strategică sectorial aferent implementării Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2030” (în continuare – SND 2030), aprobat de Guvernul Republicii Moldova, care pentru echipa de autori reprezintă documentul național principalul de viziune de dezvoltare strategică a țării.

SND 2030 indică direcțiile de dezvoltare ale țării și ale societății pentru următorul deceniu și stabilește cadrul de dezvoltare a sistemelor economice și sociale, inclusiv celui de sănătate, în bază ciclului de viață al omului, drepturile și calitatea vieții acestuia și precizează contribuția Republicii Moldova la îndeplinirea angajamentelor stabilite în Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, adoptată de către țările membre ale Organizației Națiunilor Unite în septembrie 2015 (în continuare – ”Agenda globală 2030”). Totodată, urmând imperativul integrării europene, exprimat prin implementarea Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, SND 2030 aplică conceptul adoptat de țările UE de sporire a calității vieții oamenilor și măsurarea acestei schimbări pe 10 dimensiuni, și sănătatea este una din acestea.

Astfel, SND 2030 este documentul de planificare strategică de referință pentru toate documentele de politici la nivel național, regional și local și care stabilește că, autoritățile publice de toate nivelurile urmează să întreprindă măsurile necesare pentru transpunerea acestora în strategii sectoriale naționale și documentele de politici regionale și locale.

În acest context, rolul SNS 2030 este de a asigura corelarea dintre SND 2030 și programele sectoriale pe termen mediu focusate pe realizarea obiectivelor și atingerea Țintelor stabilite și a garanta implementarea componentei doi al pilonului **Capital uman și social robust** pentru dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova fixat în SND 2030.

Urmând constatările, principiile și obiectivele SND 2030 și ale Agendei globale 2030, SNS 2030 va oferi opțiuni de politici, obiective și indicatori cu un nivel mai

avansat de operaționalizare pentru realizarea obiectivului strategic al SND 2030: *Asigurarea dreptului fundamental la cea mai bună sănătate fizică și mintală.*

Viziunea și abordările SNS 2030 vor fi aliniate la prevederile SND 2030, inclusiv din perspectiva principiilor și obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Agendei globale 2030, a rezultatelor analizei situației curente din Republica Moldova în domeniul sănătății, factorilor cauzali, viziunii strategice, obiectivelor specifice, acțiunilor prioritare, impactului scontat și indicatorilor de monitorizare și evaluare cu referire la obiectivul strategic *Asigurarea dreptului fundamental la cea mai bună sănătate fizică și mintală.*

Procesul de elaborare a SNS 2030 va fi fundamentat de situația demografică și epidemiologică, cauzată și de emigrarea forței de muncă, inclusiv din sistemul de sănătate, care va marca evoluția socială și economică a țării pentru următoarele decenii și care impune configurarea și transformarea sistemului de sănătate al Republicii Moldova. Pandemia prin SARS-CoV-2 care a afectat dur majoritatea sistemelor de sănătate și bunăstarea economică a țărilor lumii accentuează valoarea și utilitatea SNS 2030. Pentru a răspunde profesionist multiplelor provocări la care Guvernul Republicii Moldova și domeniul de sănătate urmează să răspundă în următorul deceniu în a asigura îmbunătățirea sănătății populației și fortificarea sistemului de sănătate, au fost studiate cele mai recente rapoarte analitice, rapoarte de monitorizare și evaluare a implementării documentelor de politici, studii și alte surse de evidențe credibile și relevante generate la nivel național și internațional din domeniul sănătății, social, economic, cultural etc., inclusiv a fost consultat mediul academic și angajații sistemului de sănătate.

Proiectul SNS 2030 va respecta cerințele referitoare la conținutul și structura strategiilor, corespunzător prevederilor cadrului normativ în vigoare de reglementare a procesului de planificare, elaborare, aprobare, implementare, monitorizare și evaluare a documentelor de politici publice (HG nr.386/2020), și va viza domeniul de activitate al Guvernului *ocrotirea sănătății*, stabilit prin Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern.

Elaborarea prezentului Concept al proiectului SNS 2030 a fost precedată de (i) definirea problemelor din domeniul sănătății în baza surselor de evidențe disponibile și (ii) revizuirea documentelor de politici publice din domeniul sănătății în proces de implementare sau finalizate. La fel, au fost identificate și studiate multiple surse analitice, rapoarte de monitorizare și evaluare a documentelor de politici publice finalizate și/sau în proces de implementare, documente de politici în proces de implementare, precum, și rezultatele unui șir de studii și cercetări recente cu referință

la domeniul sănătății al Republicii Moldova. O contribuție semnificativă în procesul de elaborare va fi atribuită rezultatelor evaluării progresului și performanței Strategiei de dezvoltare a sistemului de sănătate în perioada 2008-2017 în Republica Moldova.

La baza procesului de elaborare a proiectului SNS 2030 va fi proiectul SND 2030, document ce oferă un cadru holistic informativ-analitic și de priorități de politici – atât în partea de rezultate obținute în dezvoltarea Republicii Moldova în ultimele două decenii (probleme și factori cauzali, lecții învățate, etc.), cât și perspectivele de dezvoltare durabilă ale țării pentru următorii 10 ani (scenarii de dezvoltare, viziunea strategică, obiective și acțiuni prioritare, etc.). Amploarea, nivelul de performanță științifică și inovare a instrumentarului de cercetare utilizat în procesul de elaborare a SND 2030, de rând cu plenitudinea și relevanța evidențelor ce au stat la baza analizei situației curente, modelării scenariilor de dezvoltare și formulării opțiunilor de politici, constituie o premisă solidă pentru autorii SNS 2030 de a continua acest exercițiu pentru domeniul sănătății și a se concentra pe dezvoltarea și operaționalizarea acestora și a setului de indicatori la nivelul obiectivelor de dezvoltare durabilă și a obiectivelor noi ce urmează să fie identificate. Astfel, în baza celor mai bune practici internaționale și evidențe disponibile și a rezultatelor evaluării progresului și performanței Strategiei de dezvoltare a sistemului de sănătate în perioada 2008-2017 în Republica Moldova, vor fi oferite opțiuni detaliate de politici prin aplicarea unei abordări holistice a sănătății axate pe promovarea și protecția sănătății, prevenirea bolilor, protecția financiară a cetățeanului față de riscul de boală, prestarea serviciilor de sănătate calitative, asigurarea accesului echitabil la personal medical calificat și motivat și la medicamente și dispozitive medicale sigure și eficiente, care vor produce îmbunătățirea sănătății publice și respectarea drepturilor la servicii de sănătate a fiecărui cetățean la orice etapă a vieții reieșind din necesități, astfel ca niciun om să nu fie lăsat în urmă.

Totodată, potrivit prevederilor SND 2030, HG nr. 386/2020 și prezentului Concept, documentele de politici publice pentru domeniul sănătății secundare vor deriva din SNS 2030 și vor fi elaborate după aprobarea de către Guvernul Republicii Moldova a proiectului SNS 2030. Așa dar, la această etapă este prematur de a oferi o listă exhaustivă de programe pe termen mediu ce urmează să fie elaborate, însă considerăm oportună identificarea, în procesul de elaborare a SNS 2030, a unei număr optim de documente de politici care vor fi elaborate ulterior și care urmează să fie centrate pe persoană, organizare și prestare a serviciilor de calitate și accesibile integrate, utilizare rațională și eficientă a resurselor sistemului de sănătate și roluri și angajamente clar definite și responsabilizare pentru realizarea obiectivelor strategice. Ținând cont de lecțiile învățate din răspunsul la pandemia prin SARS-CoV-2, de

parcursul reformării sistemului de sănătate al Republicii Moldova din ultimele două decenii, de precedentele procese și documente de planificare strategică sectorială (Strategia de dezvoltare a sistemului de sănătate 2008-2017, HG 1471/2007; Politica Națională de Sănătate, HG 886/2007 etc.), atât SNS 2030 cât și programele pe termen mediu vor fi focusate pe transformarea și modernizarea sistemului de sănătate național în unul rezistent și robust, care asigură îmbunătățirea sănătății populației Republicii Moldova, capabil să răspundă necesităților de sănătate ale oamenilor și multitudinilor de provocări sanitare, sociale, economice, financiare, climaterice etc.

La fel, în contextul importanței prevederilor Acordului de Asociere RM – UE și rolului crucial al procesului de integrare europeană pentru modernizarea Republicii Moldova (accentuat și de proiectul SND 2030), proiectul SNS 2030 va stabili continuarea fortificării capacităților sistemului de sănătate aliniate la cele mai bune practici ale țărilor UE, în așa domenii: cooperare transfrontalieră și răspuns la urgențele de sănătate publică, controlul bolilor infecțioase, a factorilor de risc și a bolilor netransmisibile, dezvoltarea parteneriatelor inovative împotriva cancerului, transfuzie a produselor sangvine și celulelor umane, reducerea inegalităților etc., în special în perioada de refacere post SARS-CoV-2.

Un rol aparte în procesul de elaborare al proiectului SNS 2030 va fi alocat armonizării acestuia la documentele de politici și reglementările Organizației Mondiale ale Sănătății (OMS), în mod deosebit pe dimensiunile: acoperirea universală cu servicii calitative de sănătate, protejarea față de riscurile de sănătate publică și promovarea sănătății și bunăstării cetățeanului pe parcursul întregii vieți. Situația prin SARS-CoV-2 a scos în evidența importanța și rolului OMS în oferirea suportului de reglementare și informațional și participarea activă a Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, în calitate de membru al OMS, în organele de lucru ale agenției și preluarea și implementarea celor mai bune practici ale OMS, lucru imperios de valabil pentru perioada următorilor ani.

Privitor la cadrul de resurse necesare pentru finanțarea implementării SNS 2030, aceasta va avea o abordare deschisă prin implicarea tuturor părților interesate de la nivel național, raional și local, societatea civilă, parteneri de dezvoltare și sectorul privat. Un rol important va fi atribuit Fondului Asigurărilor Obligatorii de Asistență Medicală și Bugetului Stat. La o etapă mai avansată de elaborare a SNS 2030 va fi asigurată armonizarea acestuia la viziunea Ministerului Finanțelor cu privire la abordările și prioritățile de alocare a resurselor financiare publice disponibile pe termen lung și la Cadrul Bugetar pe Termen Mediu, lucru fixat în SND 2030, și care va asigura conexiuni mai robuste dintre prioritățile de politici publice de dezvoltare din domeniile de sănătate, economic și social și cele bugetare.

Pentru a asigura obținerea rezultatelor în îmbunătățirea sănătății populației și fortificarea sistemului de sănătate și realizarea obiectivelor proiectului SNS 2030, setul de indicatori al obiectivului strategic SND 2030 *Asigurarea dreptului fundamental la cea mai bună sănătate fizică* completat cu noi indicatori identificați în procesul de elaborare a proiectului de document de politică vor fi utilizați la crearea cadrului de monitorizare și evaluare a implementării SNS 2030 și care va fi aplicat în procesul de raportare a implementării documentului.

Perioada planificată pentru elaborarea documentului: August – Decembrie 2020.

Părțile implicate: Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Agenția Națională pentru Sănătate Publică.